Professori Kirsi-Maria Magga 2.3.2026

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: HE 2/2026 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Aluksi

Uutta hankintalainsäädäntöä koskevassa hallituksen esityksessä tehdään useita muutosehdotuksia. Tässä lausunnossa ei oteta kantaa jokaiseen sääntelyehdotukseen, mutta tarkastellaan niitä, joihin lausunnonantajan näkemyksen mukaan tulisi tehdä korjauksia tai joissa on muuta huomionarvioista. Erityisesti tässä lausunnossa keskitytään niihin kohtiin, joihin lausunnonantaja ehdottaa muutoksia. **Tärkeimmät johtopäätökset ja muutosehdotukset on tässä lausunnossa korostettu lihavoinnilla ja alleviivauksella.**

1. Sidosyksiköt (ehdotettu 15 §)

Sidosyksiköiden käytön rajoittamista on pohdittu pitkään, ja jo edellisessä hankintalain uudistuksessa eli 2017 voimaan tulleessa hankintalaissa on muun muassa päädytty säätämään hankintadirektiiviä tiukemmasta ulosmyyntisääntelystä, mitä tuolloin tarkasteltiin myös perustuslakivaliokunnassa.[1]

Me tutkijat esitimme omissa ehdotuksissamme alkuvuonna 2023, että in house yksiköiden käyttöä rajoitettaisiin ja se olisi mahdollista vain yleiseen etuun liittyvästä pakottavasta syystä.[2] Sittemmin hallitusohjelmaan tuli Kokoomuksen Reilumman kilpailun Suomi – talouspoliittiseen ohjelmaan sisältynyt ehdotus 10 %:n vähimmäisomistusvaatimuksesta, mikä on myös nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen lähtökohta.[3]

Viime vuosina usean omistajan sidosyksiköistä on puhuttu paljon sekä mediassa että politiikassa. Erityisesti hyvinvointialueiden toiminnan käynnistäminen johti uusiin in house -järjestelyihin, mitkä lopulta päätyivät tuomioistuinten käsiteltäväksi.[4] Näiden perusteella voidaan todeta, että sidosyksikkökenttä ja -järjestelyt ovat Suomessa olleet lukuisten omistajien sidosyksiköissä (kymmeniä tai satoja omistajia) lähes poikkeuksetta myös voimassa olevan lain vastaisia. Tosiasiallinen

[1] Ks. HE 108/2016 vp. ja PeVL 49/2016 vp.

[2] Pyykkönen, Halonen ja Tukiainen 2023, Selvitys julkisten hankintojen säästökeinoista, Valtionvarainministeriö, https://research.utu.fi/converis/portal/detail/Publication/180367844

[3] Kokoomus (Wallinheimo ja Grahn-Laasonen), Reilumman kilpailun Suomi, 2.3.2023, https://www.kokoomus.fi/reilumman-kilpailun-suomi/

[4] Näin oli muun muassa Sarastia ja Tieraa koskeneissa asioissa, ks. KHO 2250/2025, MaO 500/2024, MaO 548/2025.

määräysvalta ei ole niissä toteutunut. Tästä osoituksena on paitsi Sarastiaa koskevat tuomioistuinratkaisut, myös tuorein Tieraa koskeva ratkaisu, josta käy ilmi, että Tiera muutti hallintorakenteensa täysin Sarastia ratkaisun myötä. Sittemmin tämä uusi, muutettu hallintomalli katsottiin markkinaoikeuden toimesta täyttävän määräysvaltavaatimukset.[5] Aivan hiljattain, helmikuun lopulla 2026 Valtiontalouden tarkastusvirasto julkaisi raporttinsa, jonka mukaan hyvinvointialueiden sidosyksikköhankintoihin liittyy runsaasti oikeudellisia ongelmia määräysvaltakriteerin ja sidosyksikköedellytysten täyttymisen osalta.[6]

Hallituksen esitystä ja sen perusteluita voi kiittää tuoreen EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön (C-692/23 AVR) huomioimisesta (HE 2/2026, s. 17 ja 120), jossa todettiin että liikevaihdon kohdentumista (ylittyykö ulosmyyntiosuus) koskevaa arviointia konsernin emoyhtiön osalta ei tehdä vain sen oman myynnin osalta, vaan siinä huomioidaan myös tämän tytäryhtiöiden ulosmyynti. Moni Suomen sidosyksikkörakenne ei täytä nykyisellään AVR -ratkaisussa annettuja oikeusohjeita. Meillä out house -toimintoja on yhtiöitetty erillisiin tytäryhtiöihin, vaikka AVR -ratkaisussa todetaan, että tämä on hankintasääntelyn kiertämistä ja direktiiviä olisi tullut sen voimaantulosta lähtien tulkita tällä tavoin. Edelleen in house sisters – järjestelyjä koskeva, hallituksen esityksessä tehty selvennys on tärkeä ja tarpeen (HE 2/2026, s. 17-18). Tätäkin on meillä Suomessa tulkittu sidosyksikkökentällä liberaalimmin kuin mihin sääntely antaa mahdollisuuden.[7]

10 %:n vähimmäisomistuksesta säätäminen on kansallinen toimenpide eikä perustu EU-oikeuteen. Sen sijaan sitä voidaan arvioida EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa. Katson, ja näin olen katsonut jo aiemmissa selvityksissä sekä valtiovarainministeriölle että hallitusneuvotteluiden yhteydessä, ettei EU-tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ole nähdäkseni johdettavissa estettä sidosyksikköhankintojen rajoittamiseen direktiiviä tiukemmaksi – sidosyksiköissä on kyse on kilpailutusvelvollisuuden poikkeuksesta ja siksi ehtojen tiukentaminen ei ole ristiriidassa direktiivin päätavoitteen – hankintojen avoimen kilpailun luomisen kannalta.[8] Osa jäsenvaltioista on rajoittanut sidosyksiköiden käyttöä. Liettuassa on kielto käyttää sidosyksiköitä, jos toimialalla on markkinoilla tarjontaa. Espanjassa ja Italiassa käyttö on sallittu vain, jos se todetaan kustannustehokkaammaksi tai siihen liittyy erityinen yleiseen etuun liittyvä syy, kuten turvallisuus-, kansanterveys- tai

---

[5] Ks. ratkaisut KHO 2250/2025, MaO 500/2024, MaO 548/2025. Muiden hankintayksiköiden osalta EVA arvioi sidosyksikköedellytysten täyttymistä tuoreessa raportissaan ja totesi edellytysten jäävän tarkasteltavien yksiköiden osalta täyttymättä, ks. Emmiliina Kujanpää, Maan tapa. Inhouse-yritykset toimivat hankintalain harmaalla alueella, 2025, saatavilla osoitteessa https://www.eva.fi/blog/2025/11/26/maan-tapa/
Määräysvaltakriteerin yksityiskohdista ja sidosyksikköedellytysten arvioinnissa huomioitavista seikoista, ks. Kirsi-Maria Halonen, Oikeudellinen asiantuntijalausunto EVA:lle, 5.11.2025, saatavissa osoitteesta: https://www.eva.fi/blog/2025/11/26/maan-tapa/ sekä Kirsi-Maria Halonen, In-house-sääntelystä ja syistä sidosyksikkökehityksen taustalla, KKV:n Katsauksia 4/2024, saatavilla osoitteesta https://www.kkv.fi/tutkimus-ja-vaikuttaminen/julkaisut/katsaukset/in-house-saantelysta-ja-syista-sidosyksikkokehityksen-taustalla-kkvn-katsauksia-4-2024/

[6] VTV, Hyvinvointialueiden sidosyksikköhankinnat, Valtiontalouden tarkastusviraston Tarkastuskertomukset 3/2026 https://vtv.fi/raportti/hyvinvointialueiden-sidosyksikkohankinnat/

[7] Ks. in house sisters -hankintojen osalta tarkemmin Halonen, Kirsi-Maria, Vierashuoneessa julkisen talousoikeuden professori Kirsi-Maria Halonen: In house sisters ja usean omistajan sidosyksiköt, 8.11.2024 https://www.edilex.fi/uutiset/93578?allWords=kirsi-maria+halonen&offset=1&perpage=20&sort=timedesc&searchSrc=1&advancedSearchKey=2041628

[8] Ks. Pyykkönen, Halonen, Tukiainen 2023 ja Kirsi-Maria Halonen, Muistio, Hallitusneuvottelu: Kasvun kaava-pöytä, Teema: julkiset hankinnat. 10.5.2023.

huoltovarmuussyistä.[9] In-house -mallin kansalliset rajoitukset on myös hyväksytty EU-oikeuskäytännössä (C-285/18 *Irgita* ja C-89/19 *Rieco*): palveluiden järjestämistä koskevan tavan valinta on ”hankintaa edeltävä päätösvaihe” ja jäsenvaltioiden harkinnassa. Oikeuskäytännön mukaan kansallisesti voidaan rajoittaa in-house -yksiköiden käyttöä tai edellyttää erityisiä syitä niiden käyttöön. Kansallisesti voidaan myös rajoittaa hankintayksiköiden oikeutta hankkia osuuksia sidosyksiköistä tai sitä, mille toimialoille sidosyksikköjä voidaan perustaa (C-89/19 Rieco).

In house hankintojen vähimmäisomistusvaatimusta on kritisoitu erityisesti kuntien itsehallinnon vastaisena. Tämä lakiehdotus menee siinä esitetyn mukaisesti perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi. Tässä yhteydessä otetaan kantaa ehdotuksen suhteeseen kunnalliseen itsehallintoon ja kuullaan valtiosääntöoikeuden asiantuntijoita aiheesta. Tämän osalta on kuitenkin syytä mainita, että myös vuoden 2017 lain ulosmyyntiosuuden rajoituksen osalta esitettiin aikoinaan samanlaisia argumentteja kansallisessa oikeudessa tehtyjen, hankintadirektiivistä poikkeavien ulosmyyntisäännösten osalta. Tuolloin perustuslakivaliokunta katsoi, että rajoituksella on vaikutusta kuntien itsehallintoon, mutta ei kuitenkaan niin merkittävästi, että muotoilua olisi syytä muuttaa.[10]

Arvioitaessa ehdotuksen vaikutuksia kunnalliseen itsehallintoon ja kuntien mahdollisuuksiin käyttää harkintavaltaa palveluiden järjestämiseen tulisi kuitenkin ottaa huomioon valinnanvara, joka jää palveluiden organisointitapoihin tästä uudistuksesta huolimatta. **Nähdäkseni omistusrajoituksesta huolimatta kunnille jää edelleen harkintavaltaa palveluiden järjestämiseen erityyppisissä rakenteissa eikä muutos automaattisesti velvoita palvelun kilpailuttamiseen ja ulkoistamiseen markkinatoimijalle. Ehdotettu säännös koskisi vain yhtiömuotoisia toimijoita ja nimenomaista in house -palvelutuotantoa. Näin ollen esimerkiksi yhteishankintayksiköiden toiminta olisi rajoituksen estämättä edelleen laajasti mahdollista (yksinomaan yhteishankinnat ja hankinnan tukipalvelut ovat edelleen samalla tavoin mahdollisia hankintalain 20 §:n turvin).** Siksi kaikki hankintayksiköt voisivat hyödyntää yhteishankintayksiköiden kilpailutuspalveluita ja hankinnan tukipalveluita riippumatta omistusosuutensa suuruudesta yhteishankintayksikkönä toimivaan yhtiöön. **Muiden palveluiden tuottaminen (varsinainen in house -palvelutuotanto) olisi sen sijaan mahdollista erilaisissa organisaatiomuodoissa ja laajallakin yhteistyöpohjalla ehdotetun säännöksen estämättä mm. kuntayhtymämuodossa tai horisontaalisen yhteistyön (yhteistyösopimukset) kautta. Lakiehdotuksessa todetaan nimenomaisesti muiden organisaatiomuotojen kuin yhtiörakenteen jäävän vähimmäisomistusvaatimuksen ulkopuolelle.** Nämä viranomaismuotoiset toiminnot eivät kuitenkaan enää sallisi toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla, koska tämä on kuntalain ja hyvinvointialueista annetun lain mukaan pääsääntöisesti yhtiöitettävä. Kunnille jäisi edelleen rakenteellisia mahdollisuuksia erilaisiin laajoihin yhteistyömuotoihin, vaikka yhtiörakenteen käyttöä yli 10 omistajan omistajapohjalla rajoitettaisiin.

[9] Maavertailu tehtiin alun perin Pyykkönen, Halonen, Tukiainen 2023, s. 10-11.

[10] PeVL 49/2016 vp., s. 6, jossa todetaan ” Ehdotettava sääntely on merkityksellistä kunnallisen itsehallinnon kannalta. Sääntely ei merkitse kuitenkaan niin olennaista puuttumista itsehallinnon ominaispiirteisiin, että se olisi ristiriidassa perustuslain kanssa. Perustuslakivaliokunnan mielestä talousvaliokunnan on kuitenkin syytä tarkastella, voidaanko erityisesti kunnallisen itsehallinnon suojan kannalta merkityksellistä sidosyksikkösääntelyä pitää kaikilta osin perusteltuna.”

Edelleen on myös tärkeää huomioida, että vähimmäisomistusvaatimus ei koske yhteiskunnan merkittäviä infratoimintoja (erityisalojen hankintalain piirissä olevat toiminnot jäävät sääntelyn ulkopuolelle), lisäksi jätehuoltoon on tulossa oma poikkeuksensa ja vesihuoltolakiin jo sisältyy tätä koskeva rajaus siltä osin, kun vesihuolto on varsinaisen hankintalain piirissä. Lisäksi lailla perustetut erityistehtäväyhtiöt jäävät sääntelyn ulkopuolelle näitä koskevissa laeissa säädetyillä poikkeusperusteilla. Huoltovarmuuden näkökulmasta kriittisimmät toiminnot olisivat vähimmäisomistusvaatimuksen ulkopuolella ja myös uusia erityistehtäviä voitaisiin rajata lainsäädännöllä omistusrajoituksen ulkopuolelle myöhemmässä vaiheessa.

Kun hallitusohjelmassa ja hankintalain pitkässä valmistelussa on selvästi sitouduttu 10 %:n vähimmäisomistusvaatimukseen ainoana tapana, jolla sidosyksiköiden käytön rajoittamista poliittisesti halutaan edistetää, ei nähdäkseni tässä vaiheessa lakiehdotuksen käsittelyä ole tarkoituksenmukaista valiokunnassa enää pohtia muita mahdollisia ratkaisuja tai vertailla niitä. **Ainoa seikka, jota talousvaliokunta voisi mietintövaliokuntana pohtia on se, tulisiko omistusvaatimusrajoituksen ulkopuolelle jättää kaikkein pienimmät kunnat (esimerkiksi rajanvetona 2000-3000 asukasta), jos katsotaan, että omistusvaatimusrajoitus vaikeuttaa erityisen merkittävällä tavalla näiden toimintaa eikä pienimpien kuntien markkinoille suuntautuvalla ostovolyymillä olisi merkittäviä markkinavaikutuksia.**

2. Jälki-ilmoitusvelvollisuus suorahankinnoista ja kansallisista hankinnoista (ehdotetut 58 § ja 101 §)

Ehdotetun 58 §:n sääntely (jälki-ilmoitusvelvollisuus suorahankinnoista) ei varsinaisesti sisällä mitään muutosta nykytilaan EU-kynnysarvon ylittävien suorahankintojen osalta, joista on jo nyt velvollisuus tehdä jälki-ilmoitus. Tätä velvollisuutta ei kuitenkaan ole pääosin noudatettu. Siksi suhtaudun hyvin epäilevästi siihen, että jälki-ilmoitusvelvollisuudesta nimenomaisesti säätäminen johtaisi merkittäviin muutoksiin hankintayksiköiden käytännöissä. Nyt ehdotetussa säännöksessä sen sijaan uutena tulee jälki-ilmoitusvelvoitteen laajentaminen myös kansallisiin hankintoihin (mukaan lukien kansalliset suorahankinnat).

Jälki-ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä ei kuitenkaan seuraa mitään ja nähdäkseni on kyseenalaista, tehostuuko ilmoittaminen EU-suorahankintojen tai kansallisten suorahankintojen osalta. Todennäköisesti näin ei ole, koska julkaisemiseen liittyy tiettyjä riskejä hankintayksikölle. Se, että jälki-ilmoituksen julkaisun johdosta joku vaatii tehottomuusseuraamusta tai seuraamusmaksua, on luonteeltaan aivan eri luokan riski ja ohjaa hankintayksiköiden toimintaa todennäköisesti merkittävästi enemmän kuin se, että laissa säädetään ilmoitusvelvoitteesta, jonka laiminlyönnistä ei ole seuraamuksia. **Sen sijaan on oletettavaa, että muutos johtaa tiedon ja jälki-ilmoitusten lisääntymiseen niiden kansallisten hankintojen osalta, jotka on kilpailutettu.** Näiden osalta jälki-ilmoituksen avoimuus ei sisällä samanlaisia riskejä kuin kilpailuttamatta jätettyjen suorahankintojen osalta.

Aiemmin meidän tutkijoiden tekemissä ehdotuksissa, jotka sittemmin otettiin osaksi hallitusohjelmaa, ehdotimme tehosteeksi ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin osalta jonkinlaista sanktiointia Näin myös pakollisten hankintasopimusmuutosilmoitusten osalta.[11] Kummankaan ilmoituksen laiminlyönnistä ei kuitenkaan ehdoteta tässä hallituksen esityksessä mitään seuraamuksia. Siksi on todennäköistä, etteivät hankintayksiköt edelleenkään julkaisisi näitä ilmoituksia suorahankinta- tai sopimusmuutostilanteessa. Yksinomaan virkavastuun riski (jota sovelletaan vain osaan hankintayksiköistä eli pääosin viranomaistoimijoihin), ei ole tähänkään mennessä estänyt lainvastaisia suorahankintoja tai suorahankinnoista ilmoittamisen laiminlyöntiä. **On näin ollen todennäköistä, ettei ehdotetulla sääntelyllä (julkaisuvelvoite) ole toivottavaa tai merkittävää vaikutusta ilmoitusten julkaisemisaktiivisuuteen etenkään suorahankintojen osalta.**

3. Hankinnan keskeyttäminen (uudelleen kilpailutusvelvoite), markkinakartoitus tai hankintojen osiin jakaminen ja muutoksenhaun kohde ja rajoitukset (ehdotettu 125 § ja voimassa oleva 146 § ja tähän ehdotetut muutokset)

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi hankintojen keskeyttämisestä ja uudelleen kilpailutusvelvoitteesta, jos tarjouksia saadaan vain yksi. Tämä ehdotus perustuu alun perin meidän tutkijoiden tekemään ehdotukseen, jonka tueksi on ollut runsaasti empiiristä näyttöä.[12] **Nyt kuitenkin on valitettavasti todettava, että nykyinen muotoilu todennäköisesti vesittää paitsi alkuperäisen ehdotuksen, myös siihen liittyvän säästöpotentiaalin lähes kokonaan.**

Lakiehdotuksessa todetaan toisaalta, että uudelleen kilpailutusvelvoite on olemassa ja se olisi mahdollista välttää vain erityisen painavasta syystä. Tästä huolimatta lakiehdotus edelleen sisältää lukuisia sääntelyn soveltamisalaa koskevia rajoituksia ja on vaikea nähdä, että uudelleenkilpailutusvelvoitetta ja sen käyttäytymistä muokkaavaa vaikutusta olisi enää merkittävässä osassa hankintoja. Tämä tarkoittaa valitettavasti sitä, että siihen liittyvä säästöpotentiaali (joka alun perin oli merkittävä), myös käytännössä pienenee tai katoaa täysin.

Uudelleenkilpailutusvelvoite yhden tarjoajan tilanteessa olisi hallituksen esityksen mukaan ainoastaan:

1. Avoimessa menettelyssä (muut menettelyt jäävät ulkopuolelle)
2. EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa (merkittävä säästöpotentiaali liittyy myös kansallisiin hankintoihin)

---

[11] Pyykkönen, Halonen ja Tukiainen 2023.

[12] Ks. aiheesta Pyykkönen, Halonen ja Tukiainen 2023, Jääskeläinen ja Tukiainen 2019, Anatomy of Public Procurement, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus 11.04.2019. Saatavilla: https://www.doria.fi/handle/10024/168335 ja Titl, (2021). The One and Only: Single Bidding in Public Procurement. Saatavilla: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3954295, Halonen ja Tukiainen 2020, Competition and Litigation in Swedish Public Procurement, Konkurrensverket, saatavilla osoitteessa: https://www.konkurrensverket.se/informationsmaterial/rapportlista/competition-and-litigation-in-swedish-public-procurement/

3. Jos minkäänlaista markkinakartoitusta ei ole tehty (varsinaisia laadullisia vaatimuksia markkinakartoitukselle ei aseteta ja tämä voi olla hyvin kevyttä ja ilman varsinaista markkinatoimijoiden palveluvalikoimaa selvittävää); TAI
4. Jos hankinta on jaettu osiin ja tähän on säädetty hankintalain 75 §:ssä velvollisuus (toki siihenkin listatut poikkeukset ovat merkittäviä).
   Hankintojen osiin jakaminen on erikoinen poikkeamisperuste, koska kilpailu tapahtuu jokaisen relevantin osan osalta erikseen eikä eri osiin jätetyt tarjoukset näin ollen kilpaile keskenään lainkaan. Nähdäkseni tämä poikkeusperuste tulisi poistaa, koska muuten on mahdollista, että kuhunkin osaan laaditaan markkinoita ja kilpailua rajoittavat vaatimukset, jotka voivat pahimmissa tapauksessa täyttää vain yksi tarjoaja (tai äärimmäisessä tapauksessa yksi ja sama tarjoaja jokaisessa osassa), mutta tällöinkin hankinnan osiin jakaminen vapauttaisi hankintayksikön uudelleenkilpailutusvelvoitteesta.
5. Toki uudelleenkilpailutusvelvoite voidaan välttää myös erityisen painavasta syystä, mutta edellä lueteltu luettelo osoittaa nähdäkseni sen, ettei tätä perustetta juuri olisi tarvetta olisi käyttää, koska soveltamisala rajautuu niin merkittävästi jo edellä kuvatusta.

Uudelleen kilpailutusvelvoitteen laiminlyönteihin (jos tällaisia tilanteita edellä mainittujen rajoitusten ja poikkeusperusteiden jälkeen vielä jää) puuttuminen voi osoittautua vaikeaksi. Itse markkinakartoitusta koskeva sääntely ei ole niin ongelmallinen, mutta siitä tulee sellainen, kun se yhdistetään kilpailun aikaan saamisen tavoitteeseen. Riskinä, on ettei kilpailuun pakottamista koskeva sääntely (ehdotettu 125 §) toimi käytännössä eikä aikaansaa säästöjä, jos velvoite uudelleen kilpailutukseen voidaan välttää pintapuolisella markkinakartoituksella. Kysymys riittävän perusteellisesta markkinakartoituksesta jää näin ollen oikeuskäytännössä ratkaistavaksi kysymykseksi – toki edellyttäen, että tällaiseen käsittelyyn edes päästään: valmisteluvaihetta koskeva valituskielto (voimassa olevan lain 146 § 2 mom. kohta 1) voi nimittäin käytännössä estää tämän, mutta tätä kysymystä ei tarkastella hallituksen esityksessä lainkaan. **Siksi olisi tärkeää tältä osin tarkentaa ja täydentää hankintalain sääntelyä ja sen perusteluja siten, ettei valituskielto kuitenkaan voisi estää sellaisesta valmisteluvaiheesta valittamista, johon vedotaan hankintalakiin ehdotetun 125 §:n uudelleen kilpailuttamisvelvoitteen poikkeamisperusteena. On tärkeää, että uudelleenkilpailutusvelvoitteen laiminlyönti ja se onko markkinakartoitusta tehty hankinnan laatuun ja laajuuteen riittävällä tavalla ja kilpailu huomioiden, voidaan tarvittaessa saattaa markkinaoikeuden tutkittavaksi ilman, että yleinen valmisteluvaiheen valituskielto estää tämän.**

Jos uudelleenkilpailutusvelvoitteesta poiketaan millä tahansa perusteella, tulisi hankintayksikön tämä myös dokumentoida ja perustella hankintapäätöksessä. Perusteluvelvoitteesta tulisi olla nimenomainen maininta säännöksessä, jotta uudelleen kilpailuttamisen laiminlyöntiin voitaisiin tarvittaessa puuttua.

Tämä voitaisiin toteuttaa lisäämällä ehdotettuun säännökseen seuraava lause:

> *Jos hankintayksikkö saa vain yhden tarjouksen eikä uudelleen kilpailuta hankintaa tämän säännöksen mukaisesti, sen on esitettävä uudelleenkilpailuttamatta jättämisen syyt hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa.*

Hankintojen osiin jakaminen 75 §:n nojalla tulisi poistaa poikkeusperusteista – sillä ei ole yhteyttä kilpailun määrään. Jokainen osahankintansa on nimittäin oma itsenäinen tarjouskilpailunsa. Hankintojen osiin jakaminen ei näin ollen ole osoitus siitä, että kilpailumahdollisuudet lisääntyvät. Jokainen osa on erillinen pieni tarjouskilpailunsa ja siksi se, että toiseen osaan saadaan tarjous ei välttämättä paranna tarjouskilpailun kilpailullisuutta. Pahimmassa ääriesimerkissä on mahdollista, että hankintayksikkö asettaa hyvin tiukat vaatimukset kuhun erilliseen osaan ja jokaiseen osaan saadaan tarjous vain yhdeltä ja samalta tarjoajalta. Tämä toki voi johtaa siihen, että jotkin osat on uudelleenkilpailutettava ja toisia ei, tämä toiminnallisen elementin ei tulisi kuitenkaan olla syynä uudelleen kilpailutusvelvoitteen välttämiseen. Muutoin on olemassa riski siitä, ettei kilpailua saada säännöksen nojalla lisättyä missään hankinnoissa. Tämän perusteen poistaminen myös kannustaisi hankintayksiköitä tekemään markkinakartoitusta kaikissa hankinnoissa ja valmistelemaan ne huolella. Uudelleen kilpailutusvelvoitteen voisi osiin jakamista koskevan poikkeusperusteen poistamisesta huolimatta välttää hyvän markkinakartoituksen tekemisellä.

4. Hankintasopimuksen jakaminen osiin (ehdotetut 75 § ja 146 §)

Hallituksen esityksessä ehdotetaan velvoitetta jakaa hankintasopimus osiin ja valituskiellon poistamista osiin jakamista koskevan ratkaisun osalta. **Hankintojen osiin jakaminen on pääsääntö, mutta tästä huolimatta siihen ehdotetaan lukuisia poikkeuksia, jotka nähdäkseni uhkaavat vesittää pääasiallisen sääntelyn tavoitteen toteutumisen.**

Hankintadirektiivissä hankintojen osiin jakamisen osalta tunnistetaan joitakin poikkeuksia. Nämä on erityisesti mainittu direktiivin 2014/24 johdanto-osion perusteluissa (78). Niiden mukaan kilpailun rajoittuminen, sopimuksen toteuttamisen merkittävä kallistuminen tai merkittävä tekninen vaikeutuminen tai sopimuksen toteuttamisen vaarantuminen voisivat olla syitä osiin jakamatta jättämiseen. Direktiivissä esitetyt perusteet heijastelevat hankinnan kohteen tavoitteista kumpuavia syitä. Sen sijaan nyt hallituksen esityksen perusteluissa luetellaan lukuisia muita poikkeusperusteita edellä mainittujen lisäksi, jotka sallisivat osiin jakamatta jättämisen.

On syytä myös huomioida se, että osiin jakaminen ei millään tavoin edellytä, että hankinta olisi jaettava erityisen pieniin ja moniin eri osiin, vaan edelleen hankintayksiköllä säilyisi harkintavalta sen suhteen, miten hankinta olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa ja jakaa ja yksinkertaisimmillaan hankinnan osiin jakaminen voi olla sen jakamista kahteen eri kokonaisuuteen.

Ehdotetun säännöksen mukaan ”Hankintayksikkö voi kuitenkin jättää hankinnan jakamatta osiin, jos **hankinnan tai hankintamenettelyn luonteen, laajuuden, toteuttamistavan, kokonaisvastuun tai hankinnan jakamiseen liittyvien riskien vuoksi jakaminen ei ole perustellusta syytä mahdollista taikka hankintaa on edeltänyt 65 §:ssä tarkoitettu markkinakartoitus.** Lisäksi hankinta voidaan jättää jakamatta osiin, jos **jakaminen lisää merkittävästi hankintayksikön tai toimittajan hallintokustannuksia tai johtaisi kustannusten jatkuvaan kasvuun**. Jos hankintayksikkö ei jaa hankintasopimusta osiin, sen on esitettävä jakamatta jättämisen syyt hankinta-

asiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa" (**lihavointi lisätty lausunnonantajan toimesta)**

Lisäksi hallituksen esityksen 75 §:n perustelujen mukaan osiin jakamatta jättämisen perusteena voisi olla muun muassa, jos tavoitteena olisi saada hankintojen keskittämisellä volyymihyötyjä tai houkutella tarjoajiksi aikaisempaa suurempia yrityksiä taikka ulkomaisia tarjoajia. Hankinta voitaisiin jättää jakamatta myös esimerkiksi, jos jakaminen lisäisi merkittävästi hankintayksikön tai toimittajan hallintokustannuksia taikka johtaisi kustannusten jatkuvaan kasvuun (HE 2/2026 vp., s. 101). Nämä perusteet kumpuavat selvästi yhteishankintayksiköiden ja hankintayksiköiden ehdotuksista.

Osiin jakamista koskevan velvoitteen tavoitteena on lisätä kilpailua ja mahdollistaa eri suuruisten yritysten osallistuminen tarjouskilpailuihin. Suuret hankintakokonaisuudet, jotka pakottavat yritykset yhteistyöhön, vähentävät kilpailua ja aiheuttavat erityisiä riskejä yhteistyön kilpailuoikeudellisen sallittavuuden osalta, mikä on ollut ajankohtainen ongelma myös Suomessa.[13] Erityisesti yhteishankinnoissa tai muissa usean hankintayksikön volyymiä keräävissä hankinnoissa, joissa toiminnalliset syyt harvoin edellyttävät yhden toimittajan valintaa, tulisi osiin jakamiseen velvoittaa eikä sallia erityisiä poikkeuksia volyymihyötyihin vedoten. **Siksi katson, että esityksen perusteluista tulisi osiin jakamista koskevat poikkeukset volyymihyötyjen tavoittelemiseksi tai hallinnollisten kustannusten johdosta, poistaa.**

Esitetyssä säännösluonnoksessa todetaan, että osiin jakamisesta voisi poiketa, jos on tehty markkinakartoitus. Kyseessä on luultavimmin jokin tekninen virhe, koska mikään lakiehdotuksen perusteluissa ei puolla tällaista säännöksen muotoilua eikä sille ole löydettävissä järkeviä perusteluita muutoinkaan. Perustelujen valossa näyttää ennemmin siltä, että lainsäätäjän tarkoituksena on ollut sanoa, että jakamatta jättämisen on perustuttava markkinakartoitukseen tai kustannustehokkuutta koskevaan selvitykseen. Sen sijaan markkinakartoituksen tekeminen ei itsessään voi millään muotoa olla peruste olla jakamatta hankintaa osiin. **Tältä osin ehdotettua säännöstä on ehdottomasti muutettava. Säädösteksti ja perustelut eivät vastaa toisiaan.**

Muutosehdotus 75 §:n muotoiluun:

> Hankintayksikön on jaettava hankinta erillisiin osiin tai kilpailutettava hankinnan osat erillisillä tarjouskilpailuilla. Hankinta voidaan jakaa osiin myös valitsemalla vähintään kaksi toimittajaa puitejärjestelyyn tai perustamalla dynaaminen hankintajärjestelmä. Jakamista koskeva velvollisuus ei koske 43 §:n mukaisia puitejärjestelyjen sisäisiä hankintoja. Hankintayksikkö voi määritellä jaettavien osien koon ja kohteen.

[13] Tästä esimerkkinä muun muassa KHO:n oikeuskäytäntö yhteistarjousten lainvastaisuudesta julkisessa hankinnassa KHO 2025:87, liian suuret ja kilpailua rajoittavat hankintakokonaisuudet KHO 2016:182 ja Suomen kuvalehti, 21.12.2024, Jättimäinen it-kilpailutus tuotti jälleen vain yhden tarjouksen, saatavilla osoitteessa https://suomenkuvalehti.fi/paajutut/jattimainen-it-kilpailutus-tuotti-jalleen-vain-yhden-tarjouksen-hankinta-oli-pedattu-yhdelle-yhtiolle-kilpailija-arvioi/

> Hankintayksikkö voi kuitenkin jättää hankinnan jakamatta osiin, jos hankinnan tai hankintamenettelyn luonteen, laajuuden, toteuttamistavan, kokonaisvastuun tai hankinnan jakamiseen liittyvien riskien vuoksi jakaminen ei ole perustellusta syytä mahdollista [ehdottomasti poistettava: ~~taikka hankintaa on edeltänyt 65 §:ssä tarkoitettu markkinakartoitus~~]. [Lisäksi seuraava osio ehdotetaan poistettavaksi: *Lisäksi hankinta voidaan jättää jakamatta osiin, jos jakaminen lisää merkittävästi hankintayksikön tai toimittajan hallintokustannuksia tai johtaisi kustannusten jatkuvaan kasvuun.*] Jos hankintayksikkö ei jaa hankintasopimusta osiin, sen on-esitettävä jakamatta jättämisen syyt hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai-hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa.

Edelleen ehdotan, että osiin jakamisesta poikkeaminen volyymihyötyjen tai hallinnollisten kustannusten minimoinnin perusteella tulisi poistaa esityksen perustelutekstistä.

5. Sopimusmuutokset, kansalliset rakennusurakat ja KKV:n toimivalta (ehdotetut 136 §, 141 § ja 154 §)

Ehdotuksessa esitetään sopimusmuutosta koskevan sääntelyn ulottamista myös kansallisiin hankintasopimuksiin. Jatkossa 136 §:n sääntelyn on tarkoitus koskea EU-hankintojen lisäksi myös kansallisia tavara- ja palveluhankintoja että rakennusurakoita (HE 2/2026 vp., s. 109).

Vakiintuneen EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sopimusmuutoksia koskevien sääntöjen rikkomisessa on kyse kiellettyyn sopimusmuutokseen rinnastuvasta suorahankinnasta.[14] Sen sijaan hallituksen esityksessä ei ehdoteta seuraamussäännöksiä muutettavaksi sopimusmuutossääntelyn muutosten johdosta muuten kuin kansallisten rakennusurakoiden ja KKV:n toimivallan osalta.

Ehdotetun 141 §:n mukaan KKV:n toimivaltaa laajennettaisiin kansallisiin rakennusurakoihin eli käytännössä noin 150 000 – 5 000 000 euron väliin jääviin suorahankintaurakoihin. KKV voisi vaatia markkinaoikeutta määräämään tehottomuusseuraamuksen ja seuraamusmaksun kansallisissa suorahankintaurakoissa. Tämä soveltuisi myös kansallisiin urakkasopimuksiin tehtäviä, suorahankintoihin rinnastuvia, lainvastaisia, olennaisia sopimusmuutoksia.

Vaikka sopimusmuutossääntely (136 §) ulotetaan kaikkiin kansallisiin hankintoihin, ei lainvastaisesta sopimusmuutoksesta voi ehdotuksen (154 §) mukaan määrätä tehottomuusseuraamusta, seuraamusmaksua ja sopimuskauden lyhentämistä muuten kuin kansallisen rakennusurakan osalta. Näin ollen markkinaoikeus ei voi määrätä edellä mainittuja seuraamuksia

[14] Ks. esimerkiksi C-454/06 Pressetext kohta 34, minkä mukaan sopimukseen tehtäviä olennaisia muutoksia on pidettävä uuden sopimuksen tekemisenä. Olennaisia muutoksia on käsitelty myös ratkaisuissa C-161/13 Idrodinamica, C-576/10 komissio v. Alankomaat, C-196/08 Acoset, C-160/08 komissio v. Saksa, C-91/08 Wall, C-250/07 komissio v. Kreikka, C-496/99 Succhi di Frutta ja C-337/98 komissio v. Ranska.

kansallisiin tavara- ja palveluhankintoihin liittyvien lainvastaisten sopimusmuutosten osalta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö muitakin kansallisiin hankintoihin liittyviä sopimusmuutoksia voitaisi viedä markkinaoikeuden tutkittavaksi. Tällöin kuitenkin ainoa mahdollinen seuraamus lienee hyvitysmaksu**. Näin ollen hallituksen esitys luo eri kansallisiin hankintalajeihin erilaiset seuraamusjärjestelmät.**

Ehdotetun 136 §:n kohdassa 5 viitataan vähäarvoiseen sopimusmuutokseen ja uutena tulee viittaus kansallisten rakennusurakoiden kynnysarvoon. Epäselväksi jää, mitä kynnysarvoa sovelletaan arvioitaessa vähäarvoisen sopimusmuutoksen suuruutta kansallisessa palvelu- ja tavarahankintasopimuksessa, kun näistä ei ole säännöksessä mainintaa. Olisi myös säännöksen logiikan kannalta erikoista, jos vähäarvoista sopimusmuutosta kansallisessa tavara- ja palveluhankinnassa arvioitaisiin merkittävästi suuremman kansallisen rakennusurakan kynnysarvoon perustuen. **Uskon, että säännöksestä on epähuomiossa jäänyt viittaus tekemättä myös kansalliseen tavara- ja palveluhankintojen kynnysarvoon, kun lakia laatiessa on pohdittu asiaa ensisijaisesti KKV:n toimivaltaan kuuluvien kansallisten rakennusurakoiden kannalta.** Ehdotuksesta kuitenkin käy selvästi ilmi, että sääntely on tarkoitettu ulottaa kaikkiin kansallisiin hankintoihin – myös tavara- ja palveluhankintoihin.

Ehdotan, että säännöksen tekstiä muutetaan siten, että kohdassa 5) viitataan vain hankintalain 25 §:n 1 momentin kansallisiin kynnysarvoihin (ilman erityistä mainintaa rakennusrukoista). Tällä tavoin myös vähäarvoisia sopimusmuutoksia koskeva kohta on linjassa sen kanssa, että sopimusmuutossääntely soveltuu kaikkiin kansallisiin hankintoihin – sitä ei ole ollut tarkoitus rajata vain kansallisiin rakennusurakoihin. Ainoastaan KKV:n toimivallan ja tehottomuusseuraamuksen soveltamisalan osalta tällainen rajoitus on ollut tarkoitus tehdä.

Vaikka KKV:n toimivaltaa tehdä esitys markkinaoikeudelle laajennetaan 141 §:n muutoksella kansalliseen rakennusurakkaan, ei lakiehdotuksessa oteta millään tavoin kantaa siihen, voiko tehottomuusseuraamusta, seuraamusmaksua ja sopimuskauden lyhentämistä vaatia myös muut tahot eli asianosaiset (muut alalla toimivat yritykset). Jos kansallisiin suorahankintaurakoihin halutaan puuttua tehokkaasti on selvää, että tällöin tehottomuusseuraamusta ja vaihtoehtoisia seuraamuksia tulisi voida samalla logiikalla vaatia myös alalla toimiva, suorahankinnasta kärsivä toimittaja.

Lakiehdotuksessa esitetään 154 §:n 3 momentin osalta täsmennystä seuraavalla tavalla (s. 111):

> Tehottomuusseuraamus, seuraamusmaksu ja sopimuskauden lyhentäminen voidaan määrätä kansallisen kynnysarvon ylittävässä rakennusurakoissa ja liitteen E mukaisia palveluja koskevassa hankinnassa ja käyttöoikeussopimuksessa sekä EU-kynnysarvon ylittävässä muussa hankinnassa.

Edellä kuvattu säännösehdotus (154 § 3 mom. s. 111) nähdäkseni mahdollistaa tehottomuusseuraamuksen määräämisen myös asianosaisen – ei ainoastaan KKV:n - vaatimuksesta. Ehdotan, että lakiehdotuksen perusteluita täydennetään tältä osin ja todetaan, että 154 §:n että tehottomuusseuraamuksen ja vaihtoehtoisten seuraamusten vaatiminen kansallisessa suorahankintaurakassa olisi mahdollista myös asianosaisille – ei ainoastaan KKV:lle. Muutoin

lakiehdotuksen perusteluita voidaan pitää harhaanjohtavina, kun muutoksen vaikutusta asianosaisen muutoksenhakuoikeuksiin ei käsitellä.

6. Valituskielto

Valituskieltoa koskevaa asiaa käsiteltiin jo aiemmin tässä lausunnossa kohdassa 3. Voimassa olevan hankintalain 146 § 2 momentin 1 kohdan mukaan: Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua. **Edellä mainittu valmisteluvaihetta koskeva valituskielto yhdistettynä ehdotettuun uudelleen kilpailutusvelvoitteesta säädettyyn poikkeukseen (125 §) markkinakartoituksen perusteella, saattaa johtaa siihen, ettei uudelleen kilpailutuksen tekemättä jättämistä ja tähän liittyvän markkinakartoitusta (tai tarkemmin ottaen sitä, onko markkinakartoitus ollut riittävää hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden) voisi saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi.**

Lakiehdotuksessa ei esitetä muutosta edellä mainittuun 146 § 2 momentin 1 kohtaan. **Tästä huolimatta ehdotan, että selvyyden vuoksi lakiehdotukseen lisätään 146 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin mainita siitä, ettei valitusrajoitus kuitenkaan koske sellaista valmistelua, johon vedotaan uudelleen kilpailutusvelvoitteen välttämiseksi ja sen perusteena.** Saman sisältöinen perustelu tulisi lisätä myös hankintojen keskeyttämistä koskevan 125 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin.

7. Poissulkuperusteet ja voimavarayritykset (ehdotettu säännös 80 §)

Uusi harkinnanvarainen poissulkuperuste

Suomessa ei ole aiemmin laajennettu hankintadirektiivien harkinnanvaraisten poissulkuperusteiden luetteloa. Nyt hallituksen esityksessä ehdotetaan uuden kohdan 12) lisäämistä. Useissa jäsenvaltioissa on harkinnanvaraisia poissulkuperusteita lisätty direktiivissä esitetyn luettelon lisäksi.[15] EU-tuomioistuin on oikeuskäytännössään arvioinut tällaisten lisäysten hyväksyttävyyttä EU-oikeuden näkökulmasta ja asettanut niille tiettyjä reunaehtoja.[16]

Harkinnanvaraisten poissulkuperusteiden lisääminen on EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa mahdollista, mutta ei ilman rajoituksia. EU-tuomioistuin toteaa ratkaisukäytännössään, että lähtökohtaisesti lista on tyhjentävä etenkin tarjoajan ammattitaitoa koskevien ominaisuuksien osalta: ” tällainen tyhjentävä luettelo ei kuitenkaan poista jäsenvaltioilta oikeutta pitää voimassa tai antaa nämä poissulkemisperusteet kattavien säännösten lisäksi sellaisia aineellisia oikeussääntöjä, joilla on erityisesti tarkoitus taata julkisten hankintojen alalla se, että noudatetaan kaikkien

[15] Osassa jäsenvaltioista tällaisia on lisätty kansalliseen lainsäädäntöön, ks. Tatu Kärhä ja Aarne Puisto, Tarjoajan poissulkeminen aiemmassa toiminnassa havaittujen epäkohtien vuoksi ja selvitysvastuu korjaavista toimenpiteistä, Defensor Legis 4/2021, 795-815, 796 sekä Albert Sánchez-Graells, Public Procurement and the EU Competition Rules, 2015, s. 292–294.

[16] C-213/07 Michanicki, kohdat 47-49 ja C-538/07 Assitur, kohdat 20-23.

tarjoajien yhdenvertaisen kohtelun periaatetta sekä avoimuusperiaatetta, jotka muodostavat julkisia hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyistä annettujen yhteisön direktiivien perustan, kuitenkin sillä edellytyksellä, että suhteellisuusperiaatetta noudatetaan."[17]

Näin ollen jäsenvaltioiden on mahdollista laajentaa harkinnanvaraisten poissulkuperiaatteiden luetteloa edellyttäen, ettei poissulkuperuste liity toimittajan ammatillisiin ominaisuuksiin ja tämä peruste on yhdenvertaisen kohtelun, avoimuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen. Tätä arviointia esitetyn uuden harkinnanvaraisen poissulkuperusteen osalta ei kuitenkaan hallituksen esityksessä tehdä. Hallituksen esityksessä ei oteta kantaa uuden poissulkuperusteen suhteeseen EU-oikeudessa asetettuihin vaatimuksiin, vaikka siinä mahdollistetaan poissulku – ei ainoastaan komission tai turvallisuusviranomaisten toteamien korkean riskin toimittajien tai tuotteiden osalta – vaan myös muilla, yksin hankintayksikön harkintaan pohjautuvilla perusteilla eikä kyse ole ainoastaan ulkomaisista toimittajista ja näiden tuotteista, vaan säännöksessä myös viitataan korkean riskin tuotteisiin tai toimitusketjuihin. Näin ollen poissulku voisi tällä perusteella tulla kyseeseen myös muiden kuin kolmansista maista tulevia yrityksiä tai näiden tuotteita ja näin ollen myös poissulku voi tulla kyseeseen myös suomalaisten tarjoajien osalta. **Poissulku voisi perustua myös yksittäisen hankintayksikön tekemään arvioon turvallisuusuhasta**. **Nykyisellään säännös jättää paljon harkintavaltaa hankintayksikölle ja on nähdäkseni olemassa riski siitä, että yksinomaan yksittäisen hankintayksikön harkintaan sisältyvän poissulkutoimenpiteen nojalla poissulkuperuste ei välttämättä täyttäisi EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä viitattujen perussopimusten periaatteiden vaatimuksia ennakoitavuuden, yhdenvertaisuuden, läpinäkyvyyden ja suhteellisuuden osalta.**

Voimavarayritykset ja poissulkuperusteita koskevat perustelut

Hallituksen esityksen 80 §:n pakollisia poissulkuperusteita koskevassa perusteluosiossa tehty toteamus siitä, että **hankintayksiköllä olisi harkintavaltaa sen suhteen sovelletaanko pakollisia tai harkinnanvaraisia poissulkuperusteita voimavarayrityksiin, on näkemykseni mukaan virheellinen. Tällainen harkintavalta on ainoastaan alihankkijoiden osalta**. Hankintadirektiivin voimavarayrityksiä koskeva 63 (2) artiklassa nimittäin todetaan "hankintaviranomaisen **on** 59, 60 ja 61 artiklan mukaisesti **tarkistettava**, täyttävätkö yksiköt, joiden voimavaroja talouden toimija aikoo käyttää, asiaankuuluvat valintaperusteet, ja onko olemassa perusteita 57 artiklan mukaiselle poissulkemiselle. Hankintaviranomaisen on vaadittava, että talouden toimija korvaa yksikön, joka ei täytä asiaankuuluvia valintaperusteita tai jonka osalta on olemassa pakollisia poissulkemisperusteita. Hankintaviranomainen voi vaatia tai jäsenvaltio voi vaatia sitä vaatimaan, että talouden toimija korvaa yksikön, jonka osalta on olemassa muita kuin pakollisia poissulkemisperusteita." **(lihavointi lisätty lausunnonantajan toimesta)**

Hallituksen esityksen perustelutekstissä näyttäisi olevan taustalla oletus, jonka mukaan Suomessa olisi ollut tähän asti harkinnanvaraista se, sovelletaanko poissulkuperusteita voimavarayrityksiin.

[17]Ks. C-538/07 Assitur, kohta 21.

Näin ei kuitenkaan ole ollut. Nähdäkseni voimavarayrityksiä koskevan voimassa olevan 92 §:n 3 mom. sanamuodon mukaan jo nykyisellään poissulkuperusteita on sovellettu ilman hankintayksikön harkintavaltaa myös voimavarayrityksiin.

Hallituksen esityksen <u>perusteluja olisi syytä tarkentaa ja varmistaa, etteivät perustelut sisällä voimassa olevan sääntelyn ja hankintadirektiivin vastaisia tietoja</u>. Tämä voitaisiin tehdä yksinkertaisimmillaan siten, että perustelujen lauseita muokataan tai perusteluista poistetaan mainittu lause (*Hankintadirektiivin 57 ja 63 artikloihin perustuvan 78 ja 92 §:n mukaisesti on hankintayksikön harkintavallassa, soveltaako se alihankkijoihin tai voimavarayksiköihin pakollisia tai harkinnanvaraisia poissulkemisperusteita. s. 102)*

Edelleen samalla sivulla olevaa lausetta olisi muutettava vastaamaan sääntelyä (~~*Vastaava*~~ *Hankintayksikön voimavarayksiköitä koskeva tarkistus~~oikeus~~velvollisuus perustuu hankintadirektiivin 63 artiklaan)* **<u>Voimavarayritysten osalta poissulkuperusteiden soveltaminen tai niiden täyttymisen tarkastaminen ei ole hankintayksikön oikeus, vaan velvollisuus mainitun artiklan mukaan.</u>**

Muoniossa, 2.3.2026

Kirsi-Maria Magga (Halonen)
dosentti, OTT, VT,
Professori, julkinen talousoikeus
Lapin yliopisto

kihalone@ulapland.fi